

Še enkrat interpelacija zastran „Slovenije“ v Goriskem zboru.

Vse prevedč dobrega nam je prinesel „Slovenski
Narod“ od 25. nov. list 138. v zadevi goriske interpel-
lacije zastran „Slovenije“. Mi smo v 46 št. „Domovi-
no“ „Narodovega“ dopisnika le vprašali: Kako se piše
tisti ud slovenskega kluba (gorisk. zbora), kteri je (22.
okt.) gosp. Črnetu pritrjeval z besodami: „Lez, gosp. in-
di prepričan, da zdaj ni ugoden čas, da bi se interpel-
lacija slavila?“ Pričakovali smo, da nam dopisnik po-
reče: Tako in tako ne piše; pričakovali smo samo imo-
na in priimka. Namesti tega nam je napisal spet za
polen predelek in še več blaga; govori o vseh rečeh
in še nekterih družih, samo bistva vprašanja se ogiba,
kakor zajec psa. K čemu to? je li to pogum?

Vprašanje, krog kterega se vse vrta, je to-le: Dno
22. okt. v slov. klubu je interpellant, „kterega „Dom.“
s prstom kaže“, govoril črno in se popolnoma vjemal z
g. Črnetom in družini poslanci, 30. okt. pa je storil
balo. Zakaj tako? Znabiti, da velja včasih genio: sa-
pientis est mutare consilium; ali zakaj niso bili drugi,
sicer tako ubogljivi poslanci vredni, biti še enkrat po-
vabljeni v klub, da bi se jim bilo razodelo, zakaj
se interpellantomu primerno zdi, od sklopa 22. okt., por
acclamationem sprejetega, odstopiti? Zakaj se jim ni to
vraj privatno razodelo? Pa saj se je — pravito —. O tem
„Domovina“ tudi nekaj ve, pa nič tacega, kar bi inter-
pellanta opravičevalo. Rekel je — še zmiraj neimenova-
ni — interpellant res dvoma poslancema, da ga x, y in
menda tudi z sifijo, naj bi interpelacijo vendar le spro-
stil, rekel pa ni, da jo bode sprožil, marveč, zavrnil
na klubov sklep (in takrat ni djal, da klubov sklep ni
sklep), na vse zadnje ostal pri tem, da je ne bode sta-
vil ter šel ves zadovoljen spred obličja dotičnih poslanc-
cev. To je bilo 28. (ne 29. okt.).

Podlistek.

Naš cesar pri Božjem grobu in odhod njegov iz sv. dežela.

V poslednjem listu smo popisali vhod cesarja Fran-
ca Jožefa v sveto mesto in v cerkev Božjega groba.
Naj pristavimo danas še nekaj črtic iz popisa duho-
vnika dr. Bede Dudik-a, kteri je med spremstvom ce-
sarjevim.

Na tistem mestu, od koder se v prvo sveto mesto
zagleda, je cesar več minut klečč molil in vse krščan-
sko spremstvo je tudi kleččalo; še celo Turki so stopili
s konja; sveta tibota je poveljevala pomembo tega tre-
nutka. — V tem ko se je v cerkvi Božjega groba za-
hvalna pesem pela, je molil cesar sam spodej na Božjem
grobu. — Kakor hitro se je bil odpočil, je jezdit v Josafatovo
dolino v vrt Getsemani in na Oljsko Goro. Spremljal ga je
in mu vse kazal in razlagal en muhi, rojen Tiroljec. Na
Oljski Gori je Nj. veličanstvo reklo: „Znabiti, da, kar se
tiče lego tega ali tega svetega kraja, niso vsi uđeni preiskovavci
edinih misli, ali, kar se tiče te gore, ki jo je Zveličarjeva
noga posvetila, so gotovo vsi edini. — Drugi dan 10. nov. je
sklenilo Nj. vel. prejeti sv. obhajilo v kapeli Božjega groba.
Ob 7. uri sem maševal — pravi č. B. Dudik — in med
mašo cesarja in skor vse izmed spremstva obhajal, kar
je prav dolgo trajalo. ker se mora skoz tesno in nizko
luknjo altarju nad svetim grobom le en sam človek
na enkrat in sicer le klečč približati. Cesarjeva klečav-
nica je bila napravljena v malo širjem prostoru zunaj
Božje-grobne kapelice. Altar je bil ozaljšan z opravo,
ki jo je podaril nesrečni Mehikanski cesar Maksimiljan
uno leto, ko je sv. deželo obiskal. Prt (špice), ki visi
spred altarja, svečniki, mašne bukve, vse je bilo Mak-

Mi dobro, do dna poznamo vse vzroke, zakaj so
se v tistih 8 dneh med 22. in 30. okt. v interpellantu
sklepi majali, in znamo te vzroke tudi ceniti; navdšti
pa hočemo danas samo onega. Ta je nekak terorizem
od zunaj zbora, *) pa ne od občinstva ali od tistih, ki
zdaj interpellantomu zaupnico pošiljajo, ampak od troh,
dveh ali poldruzege moža. Po naši misli, bi bilo bolj
častno, proti njim toliko hvalisani pogum pokazati, a ne
proti tovarišem slov. kluba. Ali pa še nar boljše bi bilo,
ko bi se bil g. interpellant že 22. okt. v klubu razlo-
gom gosp. Črnetovim vstavljaj, na mosti da jim je pri-
trjeval.

Dalje naj opazimo, da se je v klubu od prvoga
začetka povdarjalo, da ali vsi, ali nobeden, t. j., ali da
morajo interpelacije podpisati vsi, ali nobeden; če ne,
da bo blamaža gotova, razpor med poslanci očitno in
vspeha (effekta) da ne bo imela interpelacija — nič.
In prav tako se nam zdaj godi.

(Ker smo danas, 2. dec., po naključni nenadoma
zadržani, da ne moremo tega sestavka nadaljevati smo
mu deli na čelo št. 1. in povemo, kar imamo še pove-
dati, drugi pot. *Pis.*)

Ogled po svetu.

Avstrijsko-ogerska država.

Dunaj. Dno 11. t. m. so ima pričeti državni sbor,
ki ga cesar s prestolnim govorom začne. Prestolni go-
vor predložen od ministertva ima cesar potrditi v Trstu.

V klubu ni bilo nikdar terorizma od nobene strani, v nobeni
dopisi. Dopisnik „Novic“ št. 46 se torej moti, če meni, da je hotel
pri nas kdo druge poslance h kakemu sklopu prisiliti. Nič tacega. V-
se so je mirno razpravljalo vselej a ozirom na vsakočasno političko
situacijo in na mogoče nasledke vsacega koraka, ki smo ga imeli sto-
riti. Pri tacih posvetevanjih se je jasno pokazalo, da nar boljše politi-
karji so tisti, ki vedo, kaj se na Dunaji za kulisami godi, a ne tisti,
ki zajemajo političko le iz časnikov. *Pis.*

similjanovo, samo kelih je bil španjskega kralja Filipa
II., preddeca cesarjevega. Kakšno misli je moralo vse
to izbujati v Nj. veličanstvu! — Maševati je dal cesar
enkrat za se in za vse našo državo. — 11. novembra
v Betlehemu je prišel cesar že ob 6. uri zjutraj sam
(spremil ga je samo en adjutant) v kapelo sv. Helene in
bil tã pri mrtvaški maši za rajucega brata Maksimi-
lijana.

Da je Nj. veličanstvo svete kraje prav po cesar-
sko obdarilo, razume se že samo. Zgolj djanja pobož-
nosti in dobrotnosti bodo hranila spomin nazočnosti
„kralja Jerusalemskega“. — Ta naslov, namreč, nosi
naš cesar.

Ko je imelo Nj. vel. 14. nov. sveto deželo v Jafi
zapustiti, bil je na morji strašen vihar. Cesarjeva lad-
ja — „Greif“ — je bila precej daleč zunaj luke. Vsi
so Nj. vel. prosili, naj bi počakalo — dokler se vihar
uleže, kajti, da ni mogoče prepeljati se v čolnu od kra-
ja do „Greif“-a; admiral Tegetthof sam se ni upal sve-
tovati, da bi se odruilo od brega; rekel je, da nemo-
goče sicer ni, priti do parnika, ali odgovornosti da bi
on ne prevzel. Pri vsem tem stopi cesar v čoln in ž
njim Tegetthof in generaladjutant cesarjev in arabski
mornarji začnejo veslati. Strašno se je spenjalo morje,
čoln je plesal po valovih, kakor list po vetru: vsak
hip se je hilo bati, da se vauje cela kopa valov nad-nj;
večkrat ni bilo po več sekund videti cesarjevoga in dru-
zih dveh čolnov za njim; ljudje na bregu so tropetali;
ali vendat je čoln srečno do „Greifa“ prišel. Četrta
čoln pa, ki se je bil tudi tje napravil, so že par kora-
kov od brega valovi zalili, in komaj so se ljudje re-
šili. (Tudi danas, ko to pišemo, 2. dec., ima cesar go-
tovo hudo morje od Krfa v Trst, kajti tã v Goricijima-
mo celo preteklo noč in danas vihar, po gorah sneg,
megle pa podi jug. *Vr.*)

Trst. Sinoči, 2. t. m., je imelo priti Njih veličanstvo v Trst. Iz Krfa se je telegrafalo, da je došel cesar tje 30. nov. ob 2 urah po polnoči. *) Sijajen sprejem v Trstu je Nj. vel. prepovedalo. — Cesarica je imela priti včeraj dopoldne. (Vlak se je ustavil v Št. Petru.)

Iz *Kotorskih Bok*. Bojevanje je ustavljeno. Pri vsi hrabrosti ni vojaška armada v Krivošljah nič opravila. V gorah med Dragaljem, Hanjem in Cerkvicami so vojaške kolone močno trpele, v bitvah pri Knezlak-u in Zagvozduku pa so jih vstajniki nazaj potisnili. Višjemu poveljniku grofu Auerspergu, kterega bi bili vstajniki z vsem njegovim štabom za malo vjeli **), ni ostalo drugega, kot umakniti se nazaj v Kotor in poklicati vsa vojaška krčela z gor nazaj doli. Zdaj je vsa vojaščina nastanjena po mestih in vaseh ob morju. — Kaj bo zdaj, nihče ne ve. Nekteri trdijo, da se bodo čakalo do spomladi, drugi pravijo, da se prestopi Črnogorska meja ter da se od tiste strani vstaja uduši. Govori se tudi o premembah v višem poveljstvu itd. In, kakor je že navada, da mora, kedar groslabo, kdor in kar si bodi tega krivo biti, ni po časnikih no. konca no kraja razprav in tožeb o nesrečnem izidu tretje ekspedicije v Krivošljah. Temu ni grof Auersperg za nič, unemu je premalo vojaščine na bojišču, tretjemu je vreme in kaj vem kaj vse zadolžilo. Nam se zdi nar bolj pametno, kar piše o tem tednik „Osten“, (kterega lastnik je šel sam v Črnogoro in na bojišče gledat, kako reči stojé.)

„Ljudje—pravi „O.“—ki deželo poznajo so že davno prerokovali, da bo prav težko vstajnike užugati. — Vojaščine ni premalo v Bokah, saj ko bi je bilo več, ne bi vedeli kam z njo, ker je svet tak, da se nimajo večja krčela kod sukati. Tudi ko bi bil imel grof Auersperg desetkrat toliko mož, ko jih zdaj ima, ne bi bil vendar nič opravil. Moč vstajnikov obstoji v tem, da se na pečinah in prepadih južne Dalmacije razbije vsa redna vojna umetnost (vsa strategika) in da ni ga generalnega štaba na svetu, ki bi znal voditi vojake skoz take kraje, kakor so ondašnji, v kterih zna domačin skakati kakor srna s skale na skalo in ve za sto in sto stez, po kterih pride vojaškim krčelam v bok ali za brbet, kedar se naj manj zanesajo, in strelja in posipa na-nje kamenje z višav in izza pečin, za kterimi je neviden in varen. — Vstajniki sami dobro vedo, da jih armada ne more užugati; od tod njih pogum, tudi ko ne bi bili že sami na sebi naj pogumnejši ljudje na svetu. Ko bi se na Črnogorski meji tudi vsa avstrijska armada v kordon razpostavila, ne bi bilo mogoče ubraniti, da ne bi vstajniki čez mejo vhajali in se torej tudi z živežem preskrbovali. Tudi Turški kordon je neki prav malo zdaten. To so „Osten“ - ove misli.

Po tem takem ne bi ostalo drugega, nego pomiriti vstajnike z lepa. O tem se tudi govori. Sicer pa se ima določiti kaj zatrdnega zdaj v Trstu, kjer je menda danas posvet v pričo cesarja.

Tiste dni, ko se je bila vzdignila glavna armada proti Krivošljah, je imel napasti tudi general Schönfeld v Župi tiste vasi, ki se niso še udale. Pa tudi tukaj niso bili vojaki (naš regiment Wimpfen) nič kaj srečni; od ene kompanije jih ni prišlo nazaj ko samih 23 mož. ***)

Vnanje dežele.

Italija. Državni kancelar avstrijski grof Beust se je podal, potovaje iz Egipta, v Florencijo pozdravit kralja, ter povedat mu, da je našem cesarju žal, da mu ni bilo mogoče sniti se z njim v Brindisi-h.

Na *Francoskem* se je odprl 29. nov. državni zbor, s kterega pomočjo hoče Napoleon v svobodnejšem duhu vladati.

*) 1. dec., 9. u. zveč., šel memo Visa (Lisse). Vr.

**) Poveljnik Auersperg je hotel doseči s štabom Dragalje; šla je za njim tudi cela rajda mezgov z živežem in strelivom; za vse skupaj ni bilo ko samih 7—8 žandarmov za stražo. Kar naenkrat pridere trop vstajnikov in planejo nad meze in robo; 57 mezgov in ves živež so pobrali. Štab je komaj ušel v Dragalje.

***) Iz privatnega pisma smo posneli vzrok tega, da so bili naši Wimpfen-ovci pomorjeni. Imela je namreč kompanija puše v piramida zložene. Bliza se ji trop vstajnikov z belo bandero. Vojaki so mislili, da bežejo se pogajati ali podati in jih pustijo med se. Tu se začne mesarjenje.

Tomia, 27. novembra. Na moj dopis, ki ga je prinesla „Domovina“ od 19. t. m., mi odgovarja v listu 138. „Slov. Naroda“ nekdo iz Rihemberga na Goriškem. Odgovor je podpisal: „Eden izmed Doljakov, Čičigojev itd.“ Vidim, da se on, pa ne jez, „šali“ z imeni onih mož, ki so bili razglasili v „Slov. Nar.“ zaupnice, oziroma, nezaupnice v rečeh goriške interpelacije zastran Slovenije, in to tem več, ker odgovor ni bil v Rihemberga, temuč, kakor po navadi, v Gorici skovan. Imam torej opraviti z goriškim pisateljem, od kterega mi pred vsem ni treba učiti se, kako „imajo e. k. uradniki občine in njih postavne zastopnike spoštovati.“

Nočem preiskavati, so li goriomenjeni možje podpisovali zaupnice in nezaupnice kot „privatne osebe“, ali „kot župani in starešine, kot občinski zastopniki v imenu svojih občin.“ Kako so se podpisni ulovili, vé „Narodov“ dopisnik tako dobro, kakor jez; pa tega ne vé on, da starešine govorijo v imenu svoja občine le s postavnimi sklepi, narejenimi v redno sklicanih zborih. Takih sklepov, kterih edino bi se moral vsak župan, ako uoča ravnati po svoji glavi in muh loviti „v imenu občine“, vestno držati, nimamo v dotični zadevi nikjer; pa tudi, ko bi jih imeli, imeli bi jih le od 7 občin. Ali Gorica šteje še 84 drugih slovenskih občin t. j. županij, ktere so vse molčale, namesti da bi bile vse, kakor so bile zadosi glasno povabljene, s posredstvom Soče“ z unimi potegnile. Molčé so dale to županije prav razločin odgovor.

Moj nasprotnik modruje potem tako-le: „Naj bodo le dosedanje pridobitve naših slov. poslancev tako in toliko, kakor jih jez popisujem, saj deželni zbor z odborom vred stane našo deželo na leto 18.000 gold *), tedaj do zdaj že okoli 162.000 glđ. Je li torej to dosti, kar se je za tako dragi denar pridobilo?“ — Morda je dosti, morda tudi ni. Pa naj bo, kakor hoče; saj niso slovenski poslanci tega krivi, da se toliko potrosi; njim je to v tolažbo, da se je drugej za deželna zastopstva še več potrosilo, pa vendar za Slovence še manj pridobilo, ko pri nas. Želj morebiti goriški dopisnik, naj se naš deželni zbor, ki vsako leto toliko stane, naravnost odpravi? Ta bi bila nar bolj huda zanj, kajti na mesto deželnih uradnikov bi stopili cesarski, kteri pa niso, kakor vemo, njemu in še marsikomu drugemu nič kaj všeč. Le-ti bi mu še manj ustregli; prišel bi revež z dežja pod kap.

Pritrjuje se v odgovoru, da se je priborilo slovenskemu jeziku že nekoliko prostora. Ne le nekoliko, zdi se meni, ampak veliko. Da se v deželnem odboru, pri županstvih, pri cestnih odborih, pri šolskih svetovalstvih za Slovence uraduje slovenski, to je več, ko nekoliko; in nam bodi poročstvo, da, kar še ni, pa bo. Berem dalje v odgovoru: „Vprašanje prenarédbe dež. volilnega reda ne bomo tukaj pogrevali in tudi ne razodevali, koliko zaslug imajo slovenski poslanci gledé te pridobitve, in koliko kak drug važen faktor. Ne bomo za zdaj o tem govorili prav zato, da ne razodenemo svojih slabost svojim nasprotnikom.“ — Jez bi se kaj takega nič ne bal. Kdo tega ne vé, da bi samo 7 ali 8 slov. poslancev ne bilo moglo dež. volilnega reda prenaréditi, in da je bilo treba še drugega važnega faktorja. Ali zasluga, mislim, obstoji ravno v tem, da se je znal najti tisti drugi faktor, namreč: še nekteri Italijani, brez kterih ni bilo večine, in potem vlada. Pri takem ropotanju pa, kakor ga nekteri naših današnjih politikarjev delajo, kdo bi bil mogel Italijanom in vladi zameriti, če ne bi bili orožja, ki so ga v rokah imeli, njim v roke dali? Sedeli bi bili mi Slovenci v deželnem zboru še zdaj na celih 7 stolih, in potem bi bili videli, kako se sklepajo postave tudi v slovenskem jeziku.

Toži dalje dopisnik iz Rihemberga, čem reči: iz Gorice, da ima pri deželnih kmetijskih šoli v Gorici italijanski učitelj, ki je tudi vodja, 1500 gold., slovenski učitelj kot asistent pa le 600 gold., in drugi asistent, ki zna le italijanski in nemški, tudi 600 glđ. letne plače. Pa

*) O! teh pride na deželni zbor 2000 gold., okoli 16000 glđ. pa na odbor!

kje je zapisano, da bi naš slovenski učitelj, naš izvrstni Povše, ki je zdaj še mlad, s časom ne mogel sam postati prvi učitelj in vodja, in da bi se mu ne mogla še prej plača povikšati? Saj se zdaj temu, zdaj unemu deželnemu uradniku plača povišuje; zakaj bi se gosp. Povše, za povišanje ne smel oglašiti? Če je še drug asistent pri kmetijski šoli s plačo 600 gold., ki zna le italijanski in nemški, tega ni kriv deželni zbor, kajti postavil ga je dežel. odbor, in sicer, da bo, kakor pravijo, kemijo učil v nemškem jeziku, za kateri predmet se ni našel drug tako sposoben učitelj, ne italijanski ne slovenski. Če so v deželnem odboru zraven Slovencev tudi Italijani, ki gotovo skrbijo po dolžnosti za svojo narodnost, za tako važen pa težek predmet dali prednost Nemcu, naj jim za zdaj odpusti to pregreho „Narodov“ dopisnik.

Kar se tiče *realne šole*, pravi nam on, da ga je drugi stavek dotičnega sklepa dežel. zbora (po katerem prevzame namreč dežela nekoliko stroškov, kakor jih določita po dogovoru vlada in deželni odbor) „neizročeno osupnil in razžalil“, in da so poslanci, ki so temu pritrdili, „gotovo brez premisljaka ravnali.“ Pa kaj jim čemo, misliti so, da bodo s tem, da se po tej poti vendar enkrat osnova slovenska realka, le vstregli željam našega goriškega Ribenberčana in še kakoga družega, kteremu so našo narodno reči nekaj vso prepočasni razvijajo. Žal mi je, da niso že zopet „pravo zadeli.“

Gledé cest in pomoči, ki jih je dežel. zbor za njo dovolil, berem v odgovoru to le: „Vse ceste, ki so dolajo z denarji deželnega zaloga, so v resnici neizmerno važne in potrebne. Pa kaj je ta deželni zalog? V čem obstoji? To so naši žulji *), to je tistih 15 odstotkov doklade **), ki jih plačujemo za deželne potrebe. In kako se ravna z njimi? Glejte tako-le: Deželni zbor je dovolil letos za ceste na slovenski strani naše dežele to le pomoči:

za ceste prek Bače	3000 gld,
za ceste kraj Idrije	2200 „
v Tominskem okraju, v Cerkljan- skem pa	1500 „
za ceste v Sežanskem okraju	2500 „
za ceste v Goriškem okraju	2000 „

skupaj 10700 gld.

„ Za javne naprave italijanske strani pa:	
za most v Pierisu	25.000 gld.,
za ceste Rozega	500 „
in za jezove v Gradu	3000 „

skupaj 28.500 gld.

V vseh letih skupaj (poslušajte!), od kar obstoji deželni zbor do zdaj, ni menda dobila slovenska stran toliko pomoči, kakor italijanska samo letos. Toda smo dobili ne le, kar nam po vsi pravici gre, ampak še veliko manj; kajti z našimi žulji se podpirajo tudi javne naprave italijanske strani. *Hitite tedaj Tominci*, poklonite se deželnemu zboru, izrekajte mu vašo neskončno hvaležnost in vdanost na vsa usta, ker vam je nekoliko vašega, z velikim trudom zasluženega in na davkih plačanega denarja povrnilo blagovolil!— Vsaj v takih zadevah bi morali biti naši slovenski poslanci toliko zložni, da bi se pomoči iz deželnega zaloga po *pravični primeri* podeljevale! — Dobro jo zna povedati mož! Naj mu pa še jez od svoje strani povem, da se bo po zborovem sklepu v letu 1870 Italijanom za most v Pierisu plačalo le 12.000 gld., in za jezove v Gradu samih 1000 gld.; Italijani tedaj ne dobijo v prihodnjem letu (za katero so se pomoči dovoljevale) 28.500 gld., ampak samih 13.500 gld. Slovenci pa potegujejo v ravno tem letu iz deželnega zaloga 10700 gold, pomoči za ceste; ali modri mož je zabil, da je bil deželni zbor že leta 1862. dovolil 800 gold. za ubogo Komenského okraja, potem leta 1866 za Cerkljansko cesto 4.000 gld., leta 1868 za ravno to cesto 2000 gld., za ceste v Brdih (Dolenjah) 3000 gld., in za ceste v Sežanskem okraju 4000 gld., torej Slovincem skupaj 13.800 gld., Italijanom pa—nič. Konec leta 1870 porečemo tedaj, da so v 10 letih, od kar ob-

*) Zastonj bi kdo iskal žuljev na dopisnikovih rokah.

***) Vidite, kaj vse vé naš Ribenberčan!

stoji deželni zbor, Italijani od njega prejeli 13.500 gld., Slovenci pa 10.700 in 13.800, skupaj 24.500 gold. pomoči, in vrh tega okraj Tominski 1800, Cerkljanski 1400, Sežanski 1000, in okraj goriške okolice 2000, skupaj 6.200 gold posojila brez obresti. Naj tedaj „Narodov“ dopisnik ne daje sedanjim slov. poslancem naukov in svetov, po kakih primeri so imajo pomoči iz deželnega zaloga podeljevati. Ni treba, da se zavolj tega naši Tominci deželnemu zboru poklanjajo; pa oni so dovolj pametni, da deželnega zbora ne zaničujejo, kajti dobro vedó, koliko so potrebujejo. „V čem obstoji deželni zalog?“ vpraša naš Pavdo-Ribenberčan. „To so naši žulji“ si možko odgovori. Da, prav bi bilo zares, ko bi naši slov. poslanci imeli pravico, kovati denarje, in ko bi tudi imeli iz česa kovati jih. Ne bi bilo potem niti davkov in dokladnih odstotkov, niti truda in žuljev. Pa le potrpite, Slovenci, pridejo drugi potlej že pojde!

„Zdaj ste se vsaj prepričali“, tako se sklepa odgovor v „Narodu“, „da pazljivo sledimo vsemu tomu, kar se gaja v dežel. zboru, da mislimo in javno zadovo resno pretresamo *). Naj bodo le taki med nami, ki imajo svoj križ, da morajo jim izročeno otročiče abo učiti, tu *imate dokaz*, da smo v vprašanih javno koristni in splošnega interesa vendar že nekoliko *dalje prišli, ko do abc-ta.*“ Jez vidim, da ne; nar manj pa „Narodov“ dopisnik.

Ko sem se lotil pisati, da bi njegov odgovor nekoliko pojasnil, nisem si mislil, da „Domovini“ toliko prostora pobere. Prosim nezamere. Ne bom je odsihnjal več nadlegoval. Če ne bom namreč Goriškemu, ali Ribenberčanu, ali kteremu drugemu dopisniku več odgovarjal, naj si vsakdo misli, da nisem v zadregi zavolj odgovora, temuč, da se ne splača, trobiti smeti, ki jih nekteri naših politikarjev po časnikih trosijo, v kterih pa ne napdeč, če tudi luč prižgeč, zdravega zrna.

Winkler.

Iz Koterskih Bok (Rizan, 16. nov. ob 10. u. po noči)

Po sedemdnevni miru smo apot tukaj v mestu Rizan u. Ob sedmi uri zjutraj sem se z g. generalom Dormus om iz Kotra po morji sem pripeljal. Že prej ko smo šli z ladje smo slišali grmenje topov in pokanje pušk. Danas namreč se je cela Koterska posadka v štirih kolonah proti trdnjavi Dragalj pomikati začela. Moj polk, Marojčić, št. 7, je potegnil od vasi Dobrota čez Orahovac proti Poljovac-u, kjer se imajo vse štiri kolone sniti in se od ondot na vso moč nad vstajnike vreči, ter jih pokončati. Da se bode tako zgodilo, ni dvombe. Bitva je danes le od 9. u. zjutraj do 2 popolno trajala—ob katerem času je kolona polkovnika Fišerja Ledence, polk. Simiča pa Knezlov dosegla, kjer prenočite. Kako se unima dvema kolonom godi—desni in levi—do zdaj nič ne vem. General g. vitez Dormus je tukaj v Rizanu kot reserva ostal. Ker še zmirom tukaj bivamo, je upati, da se naši vojni dobro godi. — Jez, ki imam zdaj posebno službo (proviant-offier) sem moral tukaj v Rizanu ostati—in sem si mislil: Glej, kako se tvoji tovarši kakor lisice od skale do skale vrh hriba pomikajo—in ti si tukaj in občudujes ta nenavadni pogled! Zakaj nisi tudi ti z njimi? Kaj čem?—saj nisem prosil za čast in službo, ki jo tukaj imam.

Jaz vam sem mislil od tukaj telegrafati, ali tukajšnji telegrafski uradnik je prejel od vojnega zapovednika, gr. Auersperga, zapoved, da ne sme več nobene privatne novice o vojni telegrafati, ako ne dobi prej od njega dovoljenja. —

Tukaj so 3 časniški poročevalci (od obeh „Press“ in od „Neues Fremdenblatt-a“), kateri so od vojnega ministerstva pooblašteni —

Jaz in pa general bivava pri bratu znanega župana Iovanoviča. Prav lepo je nama postreženo. Da jaz le po slovenski s hišnimi ljudmi kramljam, se ve; prav lahko se razumevamo. Taisti glavaru iz Župe, s katerimi sem jaz parlamentiral in kateri so se podvrgh, so tudi tukaj z mezig; od daleč me pozdravljajo—in večkrat že so mi rekli: „Hvala gospodine!“ in so mi hoteli roko poljubiti. Lahko noč!

*) In kako le!

P. S. Domači primorski polk je v Budvi.

Dozdaj nisem še nobenega lista „Domovino“ dobil; prosim, pošljite mi jih v Kotor.

Znabiti, da nisem mojega lista do 24. okt. prejeli? *)

18. nov. ob 8 uri zjutraj še nič novega; mi smo še zmirom tukaj.

Ivi Cerkevici, 18. novembra ob 2 urah popoldne. Danes ob 5. uri se je začela tudi naša rezerva pod generalom Dormus-om od Rizana čez Knezlov proti Dragalju pomikati. Ob 9. uri smo došli v Cerkevico in tukaj smo glavnega poveljnika grofa Auersperga z njegovim štabom našli. Gospod poveljnik je prav gosteljuben; ko me je zagledal, brž mi je telotina in kruha ponudil. Da sem se obojega preči poslužil, si lahko mislilo. Potem sem jaz črno kavo pri ognju gosp. začasnega brigadirja, polkovnika Šimiča, za svoj brigadni štab kuhaj; pokrov onega menažnega lonca mi je bil moj kavovar (mašina za kavo), in prav dober je bil. Kak razloček med današnjim dnem in pa 25. oktobra meseca, ko sem ravno na tem mestu, na kterem to le pismo pišem, ležal, mrza in lakote trpel in kakor mrt moker ležal! Danes sije sonce tako lepo gorke, kakor spomladi. Vsega imamo zadosti, samo vode ne. — Kor 100 korakov od tukaj še zmirom en vojak mojega polka mrtov leži (od 26. oktobra), brez nosa in še ves črn, pojdom ga pokopat; samo lopate ne morem najti nobene. Moj Bog! Kdaj bi bil jaz mislil, da bodeš še mrtve, kateri še smrdijo, pokopaval (Pa to je še moja prava volja). — Dva topa ne daleč za mano tako strašno grmita, da ne morem dalje pisati; torej drugi krat naprej. —

V divjaku (letišči) pri Cerkevici 19. nov. ob 11. uri pred poldnom. Ravno zdaj se je potegnilo glavno poveljstvo naprej proti Dragalju.

Včeraj je trajala bitva do 8. ure v noč. Velike zgube smo imeli, posebno je trpel polk nadvojvode Alberta št. 44; 3 častniki mrtvi; major Frič ni prišel nazaj; 4 ranjeni; vojakov 5 mrtvih in 15 ranjenih. To je veliko za en polk, 30 zgubljenih!

Jaz sem prenočil ravno na tistem mestu, na kterem sem 25. oktobra toliko mrza in žeje trpel. — Od drugih polkov nič ne vem, tudi od mojega ne.

Mislím, da v kratkem se boj zopet začne; vse priprave kažejo že na to.

Z junaškim kopralom Orban-om sem tudi govoril. Gotovo vam je ta podčastnik iz časopisov znan. On je po rodu Oger in spada k polku 44. Da se je le k 6 možim tako hrabro v tej trdnjavi držal, že veste. Še prav mlad mož je in služi le eno leto. Postave je majhine in govori le magjarski.

Nocoj upam, da bom spal pod streho v neki hiši tukaj blizo. Z Bogom!

20. nov. Sinoči so bili pribešeni sem 3 ranjeni od mojega polka Marojčiča. — Eden, ki je še živel, je bil najden nazaj, brez nosa in brez; — tudi eno smrtno rano na glavi je imel; imenuje se Gerđaj in je od 7. kompanije.

Tiste 4 mrtve oficirje od 44. polka so našli. Trem so vsajniki glave odrezali — majorja pa so do nagega slekli.

Tudi nadporočnika Gatti-a od mojega polka so vojaki sem pripeljali — od težav je ves omamljen in ni mogel naprej. Tukaj sem mu z vsem, kar sem isel, pomagal in ga okrepčal.

Domači novičar.

(*Odhod pruzo. kn. nadškofa v Rim.*) Prihod Tržaškega škofa v Gorico je nedoločen; za gotovo pa smo pričakovali včeraj ob 10. uri dop. Ljubljanskega kn. škofa, dr. Vidmarja, ali vlak Dunajski je ostal v snegu v Postojni. — Na vsak način pa so se namenili naš knez odriniti nocoj o polnoči. Popoldne ob 4 u. opravijo v veliki cerkvi o takem potovanji navadno pobožnost in se jim dá sv. blagoslov.

*) Vaše pismo prejeli. Zastala liste „Dom.“ iz 2 polka v Kotor postalni.

Oznanilo.

V kmetijski šoli pokraj. grofje Gorisko in Gradiško se bo pričelo poučevati dne 2. januarja 1870.

Kmetijska šola ima dva oddelka, to je, višjega in nižjega.

Višji oddelak (srednje kmetijsko učilišče) ima namen, mladenče v vseh razdelkih kmetijstva izuriti, da postanejo sposobni, hitri gospodarji, oskrbniki manjših ali tudi večih kmetij, ali pa tudi oskrbniki uradniški večih kmetij (grajščelu).

Nižji oddelak ima namen, odgojiti kmetovavce tako, da bodo izurjeni v vseh poljedelskih opravilih, kakor zahteva umno kmetovanje, in da bodo izobraženi v kmetijskem knjigovodstvu, kakoršno je pri pravem umnem gospodarstvu kmetij neobhodno potrebno, ter da bodo seznanjeni z vsemi napredki kmetijstva.

V višji oddelak se sprejmejo mladenči od 12. — 20. leta starosti, kateri so nizo realno (3 razrede) ali nižji gimnaziji (4 razrede) dobro dovršili, ali pa kateri imajo sploh dostojno omiko, toda se morajo podvreči preskušnji o predmetih, ki se učijo v 4. tem razredu gimnazija.

V nižji oddelak se smejo sprejeti mladenči od 12. — 18. leta starosti, kateri so ljudsko šolo dovršili, ali taki, kateri imajo sploh dostojno omiko, pa se morajo podvreči preskušnji o predmetih ljudskih šol.

Tisti mladenči, ki želijo vstopiti v kmetijsko šolo naj se oglašijo pri ravnateljstvu kmetijske šole za sprejem.

Sprejemanje se prične 1. decembra in traja do 31. decembra t. l. vsak dan od 10. — 12. ure popoldne.

Pisarnica ravnateljstva kmetijske šole je v Gorici (za mesalcami h. št. 98 v I. nadstropji)

V Gorici, 30. novembra 1869.

Ravnateljstvo detelne kmetijske šole.
Dr. Karol Obleson l. r.

Vabilo

za S. Jenku spominsek.

Izrekla se je od mnogih strani želja, naj se postavi našemu v pesmih neumrlomu S. Jenku njemu dostojen spominsek. Objubilo se je v ta namen od nekterih domorodcev že blizo 150 glđ.

Da bi se pa ta stvar v redu obravnavala, osnoval se je tukaj v Kranji poseben odbor obstoječ iz sedem udov, ki bodo prejemal denar in skrbel, da se napravi pesniku lep spominsek. Naj se tedaj blagovoli pošiljati podpisnemu odboru vsak donček, od kterega se bo po časnikih od časa do časa polagal račun. —

Rojaki! Vsak narod časti in spoštuje svoje pesniške in če tudi se jih spominja še le po smrti, vendar kaže s tem, da se zavé náródnosti svoje, in da mu bije vneto srce za domovino. Zložimo tedaj vsak po svoji zmóžnosti za spominsek, ki bodo še pozajim našim vnukom raznamoval kraj, ker počiva pesnik, ki je zapel: „Naprej zastava Slave!“

V Kranji, 20. novembra 1869.

V odborovem imenu:

Dr. V. Prevc, predsednik; Dragot. Šavnik, tajnik;
F. Sajovic, blagajnik.

Loterijske številke. V Trstu ²⁷/₁₁. 63, 58, 57, 40, 10.

Borski kurs 1. decembra Metall. 59:90; narodno posjilo 69:35; London 124:85; adžjo srebra 122:75; cekini 5:88¹/₁₀.

OGLASNIK.

(4.)

Lekarnica (špecerija)
Kerpan-Poli-ova
v Gorici.

ni zdaj več v Raetolu, ampak v *gospojaki* ulici blizo „truh kren“ na levi strani, in tik vrat, skoz ktero se gre proti živinskemu trgu za Gradom.